

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 22Co/39/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8215201389
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 05. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Kandriková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8215201389.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Kandrikovej a členov senátu JUDr. Branislava Brezu a JUDr. Michala Boroňa v spore žalobcu: BARDEJOVSKÉ KÚPELE a. s., Bardejovské Kúpele 086 31, IČO: 36 168 301, právne zastúpeného JUDr. Jánom Jurčom, advokátom so sídlom Partizánska 5, 085 01 Bardejov, proti žalovaným: v 1. rade: H. Q. G., K.. XX.X.XXXX, O. Q. XX, XXX XX O., v 2. rade: H. G.Á., K.. X.X.XXXX, O. Q. XX, XXX XX O., v 3. rade: Š. V., K.. XX.X.XXXX, O. O. S. XX, v 4. rade Q. V., K.. X.X.XXXX, O. O. S. XX, v 5. rade Š.I. V., K.. XX.X.XXXX, O. O. S. XX, žalovaní v 3. až 5. rade právne zastúpení: Advokátska kancelária JUDr. Peter Kerecman, spoločnosť s ručením obmedzeným so sídlom Rázusova 1, 040 01 Košice, IČO: 36 588 725, o vydanie bezdôvodného obohatenia, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bardejov č. k.2C/142/2015-179 zo dňa 7.9.2018 jednohlasne takto

rozhodol:

- I. Potvrďuje sa rozsudok vo výrokoch o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a o trovách konania.
- II. Žalovaným sa priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi v rozsahu 100 %, o výške ktorej bude rozhodnuté samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Bardejov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozhodol, cit. :

„Zastavuje konanie v časti požadovaného nároku žalobcu voči žalovaným v 1. a v 2. rade v sume 354,- EUR s 8,5% ročným úrokom z omeškania odo dňa 29.10.2014 do zaplatenia, ako bezdôvodné obohatenie za obdobie od 12.3.2013 do 12.3.2015.

V prevyšujúcej časti žalobu zamieta.

Žalovaným v 1. až v 5. rade priznáva nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 100% s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.“

2. Aplikoval čl. 20 ods. 1 Ústavy SR, § 3 ods. 1, § 120 ods. 2, § 123, § 124, §126, § 135c, § 451 ods. 1 a 2, § 456, § 458 ods. 1 až 3, § 488, § 489 Občianskeho zákonníka.

3. V odôvodnení rozhodnutia okrem iného uviedol, že žalobca sa domáhal vydania bezdôvodného obohatenia, ktoré vzniká tým, že žalovaní neoprávnene užívajú jeho nehnuteľnosti, a to parcely XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X s tým, že podaním zo dňa 19.6.2018 zobral žalobu v časti týkajúcej sa parcely XXXX/X späť (o zaplatenie 354 eur za obdobie od 12.3.2013 do 12.3.2015). Z vykonaného dokazovania zistil, že žalobca je vlastníkom pozemkov, a to XXXX/X, na ktorom je

postavený rodinný dom J. G., bytom Q. XXXX/XX, O., P. J. (syna žalovaných v 1. a 2. rade), XXXX/X, na ktorom je postavený rodinný dom žalovaného v 3. rade. Vlastníkom ďalšieho pozemku, ktorého užívania sa má bezdôvodné obohatenie týkať a to pozemkov XXXX/X je žalovaný v 4. rade. Konštatoval, že čo sa týka vydržania práva zodpovedajúceho vecnému bremenu vo vzťahu k ostatným parcelám (č. XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X; aj keď uvedené dôvody sa vzťahujú k celému uplatnenému nároku) dospel k záveru, že právni predchodcovia žalovaných kúpili nehnuteľnosť - dom (nadstavba) v roku 1940 na základe kúpnopredajnej zmluvy. Právni predchodcovia žalobcov boli užívateľmi pôdy, pričom za účinnosti uhorského práva aj účinnosti OZ z roku 1950 (§ 178) platilo, že toto právo je zriadené v prospech určitej osoby a je to právo osobné, pričom sa nepripúšťal jeho prevod. Uvedené právo užívania podľa uhorského práva zaniklo najneskôr smrťou oprávnených osôb - a to právnych predchodcov žalovaných. Pokiaľ sa jedná o požadovaný nárok žalobcu uvádzaný v žalobe súd prvej inštancie vychádzal zo skutočnosti, že časť pozemkov (parcela č. XXXX/X je vo vlastníctve žalovaného v 4. rade), časť pozemkov (parcela č. XXXX/X je parcelou pod domom žalovaného v 3. rade) a ostatné parcely (parcela č. XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X) sú ostatnými pozemkami, nie zastavanými plochami a nádvoriami, ako to uvádza žalobca. Uviedol, že pokiaľ ide o parcelu č. XXXX/X, ktorá je parcelou pod domom žalovaného v 3. rade, prichádzali by do úvahy obmedzovania vlastníka v jeho vlastníckych oprávneniach. Avšak v danom prípade právni predchodcovia žalovaných užívali žalované nehnuteľnosti na základe superedifikátu. Súd prvej inštancie zoberal do úvahy aj ochranu dobrej viery (dobromyseľnosti), považujúc ju za súčasť ochrany legitímnych očakávaní vychádzajúc z ustanovenia článku 1 Ústavy SR. Žalovaní, resp. ich právni predchodcovia si kúpili za súhlasu žalobcu, resp. jeho právneho predchodcu na pozemkoch dom (obydlie), preto boli dobromyseľnými v čase kúpy, aj v čase života právnych predchodcov žalovaných. Podľa názoru súdu prvej inštancie, ak ten, čo zriadil stavbu na cudzom pozemku bol dobromyseľný, že ju zhotovuje oprávnene, primárne v rámci vyporiadania tohto vzťahu aj s odkazom na spomenuté legitímne očakávanie ochrany jeho samotného vlastníckeho práva k stavbe, tiež princíp neminem laedere, nemôže byť sankcionovaný opakovane požadovaným majetkovým prospechom vlastníka pozemku, pokiaľ mu nie je umožnené riadne usporiadanie vzťahov s vlastníkom pozemku. V prípade žalobcu a žalovaného v 3. rade ide o vzťah vlastníka pozemku a vlastníka oprávnenej stavby, pričom nároky z tohto vzťahu neriešia ustanovenia § 135c ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka. Žaloba o vydanie bezdôvodného obohatenia predstavuje uplatňovanie len zodpovednostných nárokov voči žalovaným, ktorí žalobcovi bránia v užívaní veci, pričom ňou však nedôjde k odstráneniu súčasného stavu. V tomto prípade súd prvej inštancie považoval uplatňovanie práva z bezdôvodného obohatenia, ktoré nerieši podstatu - kolíziu medzi vlastníctvom stavby a vlastníctvom pozemku, a teda nerieši stav právnej neistoty, za udržiavanie protiprávneho stavu, a tým za rozporné s dobrými mravmi. Považoval za neprípustné, aby vlastníka pozemku svojou žalobou reflektoval len reparačný nárok bez ohľadu na reštitučný nárok spočívajúci v záujme odstránenia súčasného negatívneho stavu iným zákonným, zmluvným spôsobom. Na záver uviedol, že vo vzťahu k ďalším parcelám, a to XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X zo žaloby a v konečnom dôsledku ani zo skutkových tvrdení žalobcu v žalobe nevyplýva, ako je žalobcovi bránené vo výkone jeho vlastníckeho práva k pozemkom XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X. Žalobca žiadnym spôsobom nepreukázal, akým spôsobom a na ktorých konkrétnych parcelách a v akom rozsahu dochádza k bráneniu vo výkone jeho vlastníckeho práva. Žalobca v tejto súvislosti na podporu svojich tvrdení neoznačil a nepredložil žiaden relevantný dôkaz, ktorý by žalovanými rozporované skutkové tvrdenia negoval. Dodal, že vzhľadom na zistený skutkový stav a právne posúdenie súdu ohľadom nepreukázania užívania nehnuteľností, resp. nedôvodnosti žaloby vo vzťahu k pozemkom, na ktorých sú postavené stavby na základe práva nadstavby, považoval súd prvej inštancie návrh na výsluch znalca za nadbytočný, preto tento návrh na doplnenie dokazovania zamietol.

4. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Keďže žalovaní boli v konaní plne úspešnými, súd im v súlade s citovaným zákonným ustanovením priznal nárok na náhradu trov konania v pomere 100 % proti žalobcovi.

5. Proti tomuto rozsudku v rozsahu výrokov o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti ako aj voči výroku o trovách konania podal žalobca v zákonom stanovenej lehote odvolanie. Namietal, že súd prvej inštancie nevykonal navrhnutý dôkaz potrebný na zistenie rozhodujúcej skutočnosti, na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia. Najprv poukázal na to, že súd prvej inštancie na pojednávaní dňa 7.9.2018 pripustil zmenu žaloby, tým ustálil predmet konania a týmto predmetom konania je súd viazaný.

Zo samotnej žaloby jednoznačne vyplýva, ktorých parcel je vlastníkom žalobca a ktoré parcely užívajú žalovaní bez právneho dôvodu. Z písomného vyjadrenia žalovaných v 1. a 2. rade doručeného súdu dňa 21.10.2015, ako aj z vyjadrenia na pojednávaní dňa 9.4.2018 a 7.9.2018 žalovaní nárok nepopreli, čo je zhodné tvrdenie a nebolo potrebné túto skutočnosť dokazovať, ako aj užívanie parcely CKN XXXX/X o výmere 177 m² zastavaná plocha a nádvorie, CKN XXXX/X o výmere 144 m² zastavaná plocha a nádvorie bez právneho dôvodu. Sporným ostal rozsah parcel CKN XXXX/X, CKN XXXX/X, CKN XXXX/X a CKN XXXX/X a výška bezdôvodného obohatenia o všetkých parcelách. Záver súdu o neunesení dôkazného bremena ani bremena tvrdenia k užívaniu parcel XXXX/X, XXXX/X a XXXX/X je v rozpore s tvrdením žalovaných, keďže žalovaný v 1. rade uviedol, že oni ich neužívajú, nepodnikajú na nich a udržiavajú ich. Nesúhlasil so závermi súdu prvej inštancie, pretože ten sa na užívanie cudzieho pozemku obmedzil, ako by bolo od nadobudnutia stavby od roku 1940 neobmedzené až do teraz, čo je nepravdivé a nie je pravdivé a ani to, že by žalobkyňa nemala záujem usporiadať pomery medzi vlastními stavieb a vlastními parcelami, od ktorých žalobca odvíja žalované bezdôvodné obohatenie. Poukázal na to, že súdu je z vlastnej súdnej praxe známe, že rodinný dom patriaci do vlastníctva právnym predchodcom nadobudnutý v roku 1940, spolu s parcelami, od ktorých žalobkyňa odvíja svoj nárok znárodnením prešli na čl. štát a rodinný dom bol vydaný v roku 1992. Od uvedeného roka ako právny predchodca, tak žalovaní proti žalobcovi viedli vždy určovacie žaloby, ktorých predmetom boli parcely CKN XXXX/X, CKN XXXX/X, CKN XXXX/X a CKN XXXX/X a CKN XXXX/X. Ak súd prvej inštancie zisťoval skutkový stav, ktorý právne posúdil od roku 1948, kedy rodinný dom žalovaných, resp. ich právnych predchodcov, vrátane parcel prešli na štát, toto dokazovanie vykonal nadbytočne a pre toto konanie nepoužiteľné. Je to názoru, že v žiadnom prípade nemožno vyčítať, ako uvádza súd prvej inštancie, že podaním žaloby, resp. podaním ďalšej žaloby ide šikanózne konanie, už preto, že na vykonávaní obhliadke v konaní vedenom pod sp. zn. 7C/172/1994 žalobca navrhol usporiadať pomery v užívaní rodinných domov žalovaných v 1. až 3. rade k parcelám CKN XXXX/X, CKN XXXX/X, CKN XXXX/X a CKN XXXX/X s nájmom na sto rokov za 1 m², ktorú prítomné strany konania na tejto obhliadke odmietli, pretože požadovali ešte minimálne 2 metre po dĺžke z parcely CKN XXXX/X s prístupom ku studni, čo súd prvej inštancie bagatelizoval, že nedošlo k dohode pre pár metrov. Je toho názoru, že súd prvej inštancie neposkytol žiadnu ochranu vlastníckeho práva k parcelám žalobkyne, hrubým spôsobom porušil zásadu rovnosti účastníkov konania pred súdom, odňal stranám sporu možnosť konať pred súdom ak nevykonali navrhované dokazovanie oboma stranami za nespornej situácie zhody v základe predmetu konania. Preto sa mu javí, že miesto objektívneho dokazovania, toto vykonával v prospech žalovaných. Na základe uvedeného navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť na nové konanie.

6. K odvolaniu žalovaného sa vyjadrili žalovaní v 3. až 5. rade. Považovali odvolanie žalobcu za zmätočné a bez náležitostí podľa ustanovení CSP. Považovali tvrdenia žalobcu, že jeho petit bol presný a že vyšpecifikoval nehnuteľnosti, za ktorých užívanie sa domáha náhrady, za nepravdivé. Žalobca na pojednávaní dňa 7.9.2018 vôbec nevedel vyšpecifikovať, o ktoré nehnuteľnosti by sa malo jednať. Rovnako nedokázal preukázať, že žalovaní užívajú predmetné nehnuteľnosti a aj v takom rozsahu, v akom sa žalobca domáha náhrady za užívanie. Zo strany žalobcu nebol predložený žiaden relevantný dôkaz o rozsahu ani spôsobe užívania predmetných pozemkov. Jedine, čo bolo presne stotožnené, bol pozemok nachádzajúci sa pod rodinným domom žalovaného B. V., nar. XX.X.XXXX. Čo sa týka právneho posúdenia veci samej a odôvodnenia súdu prvej inštancie, žalovaní sa v plnom rozsahu stotožnili so záverom a právnou kvalifikáciou súdu prvej inštancie. Uviedli, že za celé obdobie súdneho konania žalobca žiadnym spôsobom nechcel riešiť túto otázku, tak aby do budúca došlo k usporiadaniu a stretu dvoch vlastníckych práv, tak aby do budúca bolo možné označiť toto riešenie za riešenie, ktoré poskytuje maximálnu ochranu vlastníckeho práva k rodinným domom. Žalobca sa uspokojil iba s tým, že dal vypracovať znalecký posudok na trhovú hodnotu predmetných pozemkov a podal ďalšiu žalobu na náhradu za užívanie pozemkov po roku 2015. Navrhli potvrdiť rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny a priznať náhradu trov odvolacieho konania žalovaným v rozsahu 100 %.

7. K odvolaniu žalobcu podali vyjadrenie aj žalovaní v 1. a 2. rade. Poukázali na to, že žalobca vo svojom odvolaní uvádza opätovne nesprávne údaje parcel CKN XXXX/X, kde má výmeru 45 m² a viackrát aj výmeru 685 m². Z toho je vidieť, že vlastníkom pôdy nemá jasno vo svojich majetkových pomeroch a snaží sa nahovoriť svoje nerealistické dedukcie, za ktoré chce profitovať. Žalobca nebol schopný doposiaľ spraviť si reálnu inventarizáciu pozemkov, zvolať si vlastníkov pozemkov a vyrozumieť ich so situáciou a navrhnúť riešenie. Krokom odvolania len potvrdzuje, že žalobcovi nejde o dohodu a riešenie, ale nátlakovú akciu. Na jednej strane žalobca vlastníkom víl všetko zamietá, na druhej strane chce nájom za bezdôvodné obohatenie. Uviedli, že žalobca tvrdil v odvolaní, že akí boli ústretoví pri vonkajšej

prehliadke a chceli spor vyriešiť nájmom na 100 rokov. Bola z ich strany požiadavka o posun, aby im zostala studňa. Je to dôležitá strategická vec, keďže im slúži na zabezpečenie technickej suroviny. Bola by nezvratná škoda ju zlikvidovať. Veria, že súd nevyhoví požiadavkám žalobcu uvedeným v jeho odvolaní.

8. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli aj webovej stránke Krajského súdu v Prešove a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

9. Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody

10. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku, ako aj celého obsahu spisového materiálu dospel k záveru, že súd prvej inštancie zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom pre vyhlásenie rozsudku, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec i správne právne posúdil. Pretože odvolací súd preberá súdom I. inštancie zistený skutkový stav, ktorý vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na rozhodnutie v danej veci, výsledky dokazovania správne vyhodnotil a dospel i k správnym skutkovým záverom pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobcom uplatneného nároku, a pretože odvolací súd zároveň zdieľa i právne závery súdu I. inštancie vo veci, s poukazom na ustanovenie § 387 ods. 2 CSP odkazuje na správne odôvodnenie písomného vyhotovenia rozsudku. Pre úplnosť odvolací súd udáva ešte nasledovné.

11. Odvolateľ namietal, že súd prvej inštancie nevykonal navrhnutý dôkaz, potrebný na zistenie rozhodujúcej skutočnosti, ako aj to, že na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Namietal, že súd prvej inštancie odňal stranám sporu možnosť konať pred súdom, ak nevykonal navrhované dokazovanie oboma stranami za nespornej situácie zhody v predmete konania.

12. Súd prvej inštancie zdôvodnil, prečo návrh na výsluch súdneho znalca zamietol (bod 39 napádaného rozsudku). Aj odvolací súd má za to, že výsluch znalca by bol nadbytočný vzhľadom na súdom prvej inštancie zistený skutkový stav a jeho právne posúdenie ohľadom nedôvodnosti žaloby.

13. Súdne rozhodnutie trpí skutkovými vadami, ak bol nesprávne vytvorený jeho skutkový základ. Táto nesprávnosť môže byť spôsobená tromi príčinami, ktorými sú chybné vyhodnotenie návrhov na vykonanie dôkazov, nesprávne vyhodnotenie vykonaných dôkazov alebo predpoklad „dotvorenia“ skutkového stavu ďalšími prípustnými prostriedkami procesnej obrany či prostriedkami procesného útoku.

14. Vyhodnotenie potenciálnej relevancie navrhovaného dôkazu, ako aj prípustnosti jeho vykonania, je úlohou a doménou súdu. Súd jednoznačne pochybí, ak zamietne návrh na vykonanie dôkazu, ktorý je spôsobilý priniesť ďalšie relevantné skutkové zistenia a ktorého vykonanie je prípustné, pretože takýmto postupom sťažuje dôkaznú pozíciu strany sporu, čo môže nespravodlivo rezultovať v neunesení jej dôkazného bremena a neodôvodnene sa vzdaľuje od želanej a nožnej miery zistenia skutkového stavu.

15. Skutkové zistenie nezodpovedá vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s § 191 ods. 1 CSP (Dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo) a to vzhľadom na to, že buď vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov strán sporu nevyplývali, ani inak nevyšli počas konania najavo, alebo opomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo vyšli počas konania najavo. Nesprávne sú i také skutkové zistenia, ktoré založil na chybnom hodnotení dôkazov. Ide o situáciu, keď je logický rozpor v hodnotení dôkazov (v úsudku medzi porovnávanými skutočnosťami), príp. poznatkov, ktoré vyplývali z prednesov strán sporu alebo, ktoré vyšli najavo inak, z hľadiska závažnosti (dôležitosti), zákonnosti, pravdivosti, event. vierohodnosti alebo, keď výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z § 185-§ 211 CSP. Pri hodnotení dôkazov je potrebné zohľadniť aj iné okolnosti,

ako sú vzájomná nadväznosť, súlad alebo rozpor medzi skutočnosťami, ktoré z vykonaného dôkazu vyplývajú a podobne. Skutkové zistenie ako výsledok hodnotenia dôkazov nemôže byť zásadne správne, ak hodnotenie dôkazov súdom prvej inštancie nezodpovedá § 191 ods. 1 CSP, lebo hodnotil každý dôkaz len jednotlivo a nie aj v ich vzájomnej súvislosti. Skutkové zistenie nie je správne ani vtedy, ak medzi vykonaným dôkazom (jeho obsahom) a z neho vyodeným (čiastkovým) skutkovým záverom, je zřejmý nesúlad.

16. Podľa § 186 ods. 2 CSP, súd vychádza zo zhodných tvrdení strán, ak neexistuje dôvodná pochybnosť o ich pravdivosti. Na zmeny v tvrdeniach o skutočnostiach, na ktorých sa strany dohodli, súd neprihliada.

17. Dôkazným bremenom sa rozumie procesná zodpovednosť strany sporu za to, že za konania neboli preukázané jeho tvrdenia, a z toho dôvodu muselo byť rozhodnuté o veci samej v jeho neprospech. Zmyslom dôkazného bremena je umožniť súdu rozhodnúť o veci samej i v takých prípadoch, keď určitá skutočnosť významná podľa hmotného práva pre rozhodnutie o veci nebola alebo nemohla byť preukázaná.

18. Žalobca má v prvom rade povinnosť tvrdenia. Na podporu svojho tvrdenia v zmysle ustanovenia § 132 CSP je žalobca povinný označiť dôkazy, ktoré podľa jeho názoru môžu prispieť k objasneniu veci a zároveň je povinný ich k žalobe pripojiť, ak to ich povaha pripúšťa.

19. V ustanovení § 185 CSP je zavedený princíp formálnej pravdy, čo znamená, že súd pri rozhodovaní vychádza výlučne z dôkazov, ktoré mu navrhli strany sporu. Súd sa tak nemusí dostať k úplnému zisteniu pravdy, vzhľadom na to, že si o spore môže urobiť svoj obraz iba v rozsahu, v akom mu ho vykreslia strany sporu svojimi tvrdeniami a súvisiacimi dôkazmi. Dôraz sa kladie na procesnú diligenciu strán sporu, čoho dôsledkom je obmedzenie dôkaznej iniciatívy súdu a jej presun takmer bezvýhradne na strany sporu.

20. Z obsahu spisu je zřejmé, že v prejednávanej veci sa žalobca domáhal voči žalovaným vydania bezdôvodného obohatenia, ktoré vzniká tým, že žalovaní bez právneho dôvodu užívajú jeho nehnuteľnosti, a to parcely CKN XXXX/X o výmere 177 m², zastavaná plocha a nádvorie, CKN XXXX/X o výmere 144 m², zastavaná plocha a nádvorie, CKN XXXX/X o výmere 831 m², zastavaná plocha a nádvorie, CKN XXXX/X o výmere 685 m² zastavaná plocha a nádvorie, CKN XXXX/X o výmere 321 m², zastavaná plocha a nádvorie, CKN XXXX/X o výmere 940 m² zastavaná plocha a nádvorie zapísané na liste vlastníctva č. X. v katastrálnom území O., okres O.. Podaním zo dňa 19.6.2018 zoberal žalobca žalobu v časti týkajúcej sa parcely CKN XXXX/X späť, načo súd prvej inštancie konanie o zaplatenie 354 eur za obdobie od 12.3.2013 do 12.3.2015 zastavil.

21. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania zistil, že žalobca je podľa výpisu z listu vlastníctva č. X., okres O., obec O., kat. územie O. vlastníkom pozemkov parc. č. C KN XXXX/X, C KN XXXX/X, C KN XXXX/X, C KN XXXX/X, C KN XXXX/X a C KN XXXX/X.

22. Z výpisu z listu vlastníctva č. XXXX okres O., obec O., kat. územie O. a výpovede žalovaných v 1. a 2. rade zistil, že vlastníkom rodinného domu súpisné č. XXXX postaveného na parcele č. XXXX/X je J. G., na ktorého prepísali žalovaní v 1. a 2. rade dom ku dňu 11.5.2015. Z výpisu z listu vlastníctva č. XXXX okres O., obec O., kat. územie O. zistil, že vlastníkom rodinného domu súpisné č. XXXX postaveného na parcele č. CKN XXXX/X je žalovaný v 3. rade. A z výpisu z listu vlastníctva č. XXXX okres O., obec O., kat. územie O. zistil, že vlastníkom parciel č. CKN XXXX/X a XXXX/X, zastavené plochy a nádvoría je žalovaný v 4. rade.

23. V odvolaní žalobca namietal, že žalovaní v 1. a 2. rade vo svojich vyjadreniach a na pojednávaní pred súdom prvej inštancie nepopreli v základe jeho nárok, čo je zhodné tvrdenie, a preto nebolo potrebné túto skutočnosť dokazovať. Rovnako žalovaní v 1. a 2. rade nepopreli užívanie parciel CKN XXXX/X a CKN XXXX.

24. Odvolací súd sa oboznámil s vyjadreniami žalovaných v 1. a 2. rade pred súdom prvej inštancie a dospel k záveru, že tí popreli nárok žalobcu na bezdôvodné obohatenie, čo do základu vo vzťahu k užívaniu parcely CKN XXXX/X, vzhľadom na uzavretú dohodu o prenájme pozemkov. Žalovaní v 1. a 2. rade tvrdili, že ostatné parcely, ktoré podľa žalobcu majú užívať, sú súčasťou superedifikátu. Uvedené

parcely len udržiavajú na svoje náklady (slovami žalovaného v 1. rade na pojednávaní dňa 9.4.2018 vo vzťahu k parcele CKN XXXX/X cit.: „my len to pokosíme, aby to nejak vyzeralo. Iným spôsobom sa o to ani nemôžeme starať“), pričom ich neužívajú a nepodnikajú tam.

25. Odvolateľ v odvolaní ďalej poukázal na spornosť rozsahu užívania parcel CKN XXXX/X, CKN XXXX/X, CKN XXXX/X a CKN XXXX/X medzi stranami sporu. Vo vzťahu k parcele CKN XXXX/X odvolací súd konštatuje, že vykonaným dokazovaním súdu prvej inštancie bolo preukázané, že parcela CKN XXXX/X je vo vlastníctve žalovaného v 4. rade, ako vyplýva z LV č. XXXXX (č. I. 13 spisu). Napokon uvedené žalobca výslovne ani nepoprel v odvolaní.

26. Odvolací súd sa nestotožňuje s tvrdením žalobcu, že by záver súdu prvej inštancie o neunesení dôkazného bremena na strane žalobcu, pokiaľ ide o užívanie parcel CKN XXXX/X, CKN XXXX/X a CKN XXXX/X bol v rozpore s tvrdením žalovaných o ich udržiavaní. Ako správne konštatoval súd prvej inštancie, udržiavanie parcel neznamená riadne užívanie vlastníckeho práva v zmysle oprávnenia vec užívať (ius utendi). Užívaním sa rozumie správanie, ktorým sa realizuje úžitková hodnota veci, či už vo forme individuálnej, alebo vo forme podnikateľskej spotreby. Prostredníctvom práva užívať vec a napokon aj práva požívať jej plody a úžitky je realizovaná úžitková a ekonomická hodnota veci. Úžitky predstavujú priame alebo nepriame majetkové hospodárske výhody spojené s vlastníctvom veci. Ak teda žalovaní udržiavajú predmetné parcely, neznamená to ešte, že ich užívajú, v dôsledku čoho by im mal plynúť nejaký hospodársky prospech.

27. Odvolací súd sa stotožňuje so súdom prvej inštancie, že zo žaloby a z skutkových tvrdení žalobcu nevyplyva, ako je zo strany žalovaných žalobcovi bránené vo výkone jeho vlastníckeho práva k pozemkom CKN XXXX/X, CKN XXXX/X, CKN XXXX/X. Žalobca nepreukázal, akým spôsobom mali žalovaní k uvedeným parcelám realizovať úžitkovú hodnotu nehnuteľností, či už vo forme individuálnej, alebo vo forme podnikateľskej spotreby, v dôsledku čoho malo dochádzať k bráneniu vo výkone jeho vlastníckeho práva. Žalobca v tejto súvislosti na podporu svojich tvrdení neoznačil a nepredložil žiaden relevantný dôkaz, ktorým by žalovanými rozporované skutkové tvrdenia odporoval.

28. Nesprávne právne posúdenie veci, ktoré žalobca uplatňuje dôvodom odvolania, môže spočívať v tom, že súd prvej inštancie vec posúdil podľa nesprávneho právneho predpisu, alebo že správne použitý právny predpis nesprávne vyložil, prípadne ho na zistený skutkový stav nesprávne aplikoval.

29. Podľa § 451 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, kto sa na úkon iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať. Bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu, alebo právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

30. Podstata zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie spočíva v tom, že toho, kto poruší povinnosť neobohacovať sa na úkor iného, stíha nepriaznivý právny následok v podobe sankcie spočívajúcej v povinnosti bezdôvodné obohatenie vydať. Pre vznik zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie je vždy potrebné splnenie všetkých predpokladov a to získanie bezdôvodného obohatenia jedným subjektom, protiprávnosť získania bezdôvodného obohatenia, majetková ujma iného subjektu a príčinná súvislosť medzi protiprávnym získaním bezdôvodného obohatenia jedným subjektom a majetkovou ujmom druhého subjektu. Splnenie týchto predpokladov musí preukázať ten, kto tvrdí, že na jeho úkor bolo bezdôvodné obohatenie získané.

31. Vo vzťahu k parcele C KN XXXX/X súd prvej inštancie zistil, že žalovaní, resp. ich právni predchodcovia si kúpili na pozemkoch dom (obydlie) so súhlasom žalobcu, resp. jeho právneho predchodcu a užívali žalované nehnuteľnosti na základe inštitútu superedifikátu, preto boli dobromyseľnými v čase kúpy, aj v čase života právnych predchodcov žalovaných. Súd prvej inštancie v rozsudku ozrejnil, čo je superedifikát, teda právo nadstavby, ktoré bolo osobitným druhom tzv. deleného vlastníctva, ktorého obsahom bolo právo zhotoviť si na cudzom pozemku stavbu s povinnosťou platiť odplatu za užívanie pozemku. Podstatnou vlastnosťou tohto práva bolo, že stavba postavená na jeho základe sa nestala súčasťou pozemku, ale bola samostatnou vecou, ako aj to, že po roku 1861 sa dalo platne zriadiť len na určitý kalendárne vymedzený čas. Superedifikát sa vzťahoval na právo postavenia domu, na určitom cudzom pozemku. Následne boli superedifikáty zrušené Občianskym zákonníkom č. 141/1950 Zb. (§ 568) a nahradené novými právnymi inštitútmi. Právo k stavbe na cudzom pozemku bolo

upravené v ust. § 155-165, v ktorých sa neuvádza doba trvania. Keďže na predmetnom pozemku bol dom postavený na základe vtedajšieho inštitútu, ktorým bol superedifikát, žalovaní, resp. ich predchodcovia kúpili dom na pozemku žalobcu so súhlasom žalobcu, resp. jeho právneho predchodcu, preto boli dobromyseľní v čase kúpy, aj za života svojich právnych predchodcov. Vzhľadom na zánik inštitútu superedifikátu je potrebné zohľadniť špecifickosť vzťahu medzi stranami sporu. Na základe toho dospel k záveru, že nejde o prípad stavby, na ktorú dopadajú ustanovenia § 135c Občianskeho zákonníka, keďže nejde o neoprávnenú stavbu, nakoľko stavba bola zriadená oprávnene.

32. V danom prípade teda nastala situácia, keď bola zriadená oprávnená stavba na pozemku skôr, ako žalobca získal k predmetnému pozemku vlastníctvo. Súdna prax už ustálila, že vzťahy medzi vlastníkom pozemku a vlastníkom oprávnenej stavby možno riešiť podľa ust. § 126 ods. 1 OZ. Napokon žaloba žalobcu je vo svojom základe žalobou vlastníckou, nakoľko ňou žalobca uplatňuje ochranu svojho vlastníckeho práva. Zdôrazniť je preto potrebné, že vlastník sa žalobou podľa ust. § 126 OZ nemôže domáhať ochrany vlastníckeho práva proti tomu, kto do jeho práva zasahuje na základe svojho práva, ktoré môže byť právom vecným (vecné bremeno, záložné právo), právom obligačným (právo nájmu alebo súkromná dohoda či zmluva medzi vlastníkom pozemku a vlastníkom stavby) alebo môže vyplývať zo zákona (napr. susedské práva) - rozsudok Nejvyššího soudu ČR sp.zn. 22Cdo/1839/2010 zo dňa 16.5.2012.

33. Odvolateľ nesúhlasil so závermi súdu prvej inštancie z dôvodu, že ten sa na užívanie cudzieho pozemku obmedzil, ako by bolo od nadobudnutia stavby od roku 1940 až doteraz neobmedzené, čo je nepravdivé. Poukázal na to, že súdu je z vlastnej súdnej praxe známe, že rodinný dom patriaci do vlastníctva právnym predchodcom nadobudnutý v roku 1940, spolu s parcelami, od ktorých žalobkyňa odvíja svoj nárok znárodnením prešli na čsl. štát a rodinný dom bol vydaný v roku 1992. Odvolací súd sa nestotožňuje s uvedenou odvolacou námietkou. Súd prvej inštancie si bol plne vedomý, že superedifikáty zrušil Občiansky zákonník č. 141/1950 Zb. v § 568, ktorý ich nahradil novými právnymi inštitútmi a v tejto súvislosti posudzoval okolnosť, či možno vo vzťahu k žalovaným požadovať splnenie povinnosti k pozemku (CKN XXXX/X), na ktorom je postavený dom na základe vtedajšieho inštitútu, ktorým bol superedifikát. Súd prvej inštancie vzal do úvahy ochranu dobrej viery (dobromyseľnosti), považujúc ju za súčasť ochrany legitímnych očakávaní vychádzajúc z ustanovenia článku 1 Ústavy SR. Dospel k záveru, že stret dvoch práv, o to práva vlastníka stavby a právo vlastníka pozemku, za použitia ustanovenia § 126 Občianskeho zákonníka bráni skutočnosť, že zásah do vlastníctva žalobcu (právnych predchodcov žalobcu) nebol neoprávneným zásahom. Žalovaným (právnym predchodcom žalovaných) tak k vybudovaniu stavieb svedčil spôsobilý právny dôvod, bez ohľadu na to, že rodinný dom spolu s parcelami, od ktorých žalobca odvíja svoj nárok znárodnením prešli na čsl. štát.

34. Odvolací súd sa stotožnil aj so záverom súdu prvej inštancie, že žalobca sa podanou žalobou snaží udržiavať protiprávny stav bez toho, aby súčasne riešil kolíziu medzi vlastníctvom pozemku a vlastníctvom stavby. Súd prvej inštancie konštatoval, že sa žalobca domáha nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia podľa § 451 Občianskeho zákonníka, ku ktorému malo dôjsť na strane žalovaných v súvislosti s neoprávneným užívaním častí jeho pozemkov v konkrétnom období, avšak keďže takto si uplatňuje iba sekundárny (zodpovednostný) nárok bez toho, aby sa súčasne (primárne) domáhal odstránenia protiprávneho stavu, ktorý vyvoláva tieto sekundárne zodpovednostné nároky, ide z jeho strany o výkon práva v rozpore s dobrými mravmi, ktorý nepožíva právnu ochranu, a žaloba tak nie je dôvodná. Súd prvej inštancie tiež vysvetlil, že nie je jeho úlohou vyvodzovať zodpovednostné následky z porušenia práva bez toho, aby zároveň jeho rozhodnutím nedošlo aj k odstráneniu protiprávneho stavu, ktorý ich vyvoláva a k nastoleniu právnej istoty, a tým napomáhať udržiavať tento protiprávny stav. O to viac uvedené musí platiť pre stavbu oprávnenú. V uvedenom smere súd prvej inštancie poukázal na rozsudok Krajského súdu v Žiline z 23.3.2010, sp. zn. 5Co/45/2010, ktorého závery nespochybnil ani Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení zo 6.3.2012, sp. zn. III.ÚS 99/2012.

35. Žalobca namietal v odvolaní, že nie je pravdivé tvrdenie súdu prvej inštancie o tom, že nemal záujem usporiadať pomery medzi vlastními stavieb a vlastními parcel. V tejto súvislosti poukázal na konanie sp. zn. 7C/172/1994, v ktorom žaloval žalovaní o vypratanie nehnuteľnosti. Odvolací súd sa oboznámil s rozsudkom vydaným v tejto veci sp. zn. 7C/172/1994 zo dňa 7.9.2017 a zistil, že v tejto veci sa žalobca domáhal voči žalovaným v 1. a 4. rade povinnosti vypratať spoločne a nerozdielne oploتنie postavené v prednej časti od cesty na parcele CKN XXXX/X a medzi parcelami CKN XXXX/X a CKN XXXX/X, murovanú udiareň postavenú na parcele CKN XXXX/X a uskladnený stavebný materiál

na parcelách CKN XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, všetko zapísaných na LV č. X pre k. ú. O. do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku. Voči žalovanému v 5. rade sa domáhal povinnosti vypratať stánok - kiosk V. umiestnený na parcele CKN XXXX/X zapísanej na LV č. X pre k. ú. O. do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku. Porovnaním s predmetom konania v prejednávanej veci sa odvolací súd nestotožňuje s konštatovaním, že mal záujem usporiadať pomery k parcelám, za užívanie ktorých žiada vydanie bezdôvodného obohatenia. Pokiaľ ide o žalobcom uvádzané konania sp. zn. 3C/244/2002, 7C/14/98, ako aj 6C/822/92, v týchto veciach bol žalobca v postavení žalovaného.

36. Odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie považuje žalobu žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia po minimálne 75 rokoch (žalobca vedel, že na pozemku stojí stavba minimálne od roku 1940) za šikanóznú a v rozpore s dobrými mravmi. Je viac ako žiaduce v danej súvislosti poukázať na skutočnosť, že v občianskom práve sa musia uplatňovať princípy právnej istoty a ochrany dobrej viery. Javí sa, že žaloba voči žalovaným má byť len nástrojom obmedzovania ich dobromyseľne nadobudnutých a desiatky rokov rešpektovaných práv, nielen zo strany žalobcu, ale aj jeho právnym predchodcom. Cieľom žalobcu bolo v pravidelných časových intervaloch vymáhať od žalovaných platby za užívanie pozemkov. Rozpor s dobrými mravmi spočíva najmä v okolnosti, že žalobca chce získať po desiatkach rokov viac práv voči vlastníkom stavby, než koľko ich mal jeho právny predchodca. Žalobca je síce v rámci výkonu svojho vlastníckeho práva výrazne obmedzený, pretože z troch obsahových zložiek vlastníckeho práva mu zostalo zachované iba právo s vecou nakladať, nemôže však časť pozemku užívať, ani brať z neho úžitky. Takýto stav však existoval už v čase, kedy žalobca vlastnícke právo nadobudol. Obdobne pozri uznesenie Ústavného súdu SR II.ÚS 120/2014, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 9Co/78/2012.

37. Z vyššie uvedeného vyplýva, že zo strany súdu prvej inštancie nedošlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu a odvolací súd nezistil ani žiadnu z väd pri hodnotení dôkazov, a preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a súvisiaceho výroku o trovách konania potvrdil ako vecne správny, postupom podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP.

38. O trovách konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách konania bola skutočnosť, že žalobca v odvolacom konaní nebol úspešný, preto nárok na náhradu trov odvolacieho konania vznikol plne úspešným žalovaným v rozsahu 100 %. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 CSP).

39. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).